

Sygn. akt I C 645/09

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 listopada 2013 r.

Sąd Okręgowy w Lublinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: **Sędzia Sądu Okręgowego Zofia Homa**

Protokolant: sekr. Sądowy Katarzyna Golubińska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 listopada 2013 r. w L.

sprawy z powództwa D. B.

przeciwko L. K.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

I. powództwo oddała;

II. zasądza od powódki D. B. na rzecz pozwanej L. K. kwotę 7 217,00 (siedem tysięcy dwieście siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;

III. nieuiszczoną opłatę od pozwu od której powódka była zwolniona przejmuje na rachunek Skarbu Państwa.

IC 645/09

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 9 września 2009 roku powódka D. B. skierowanym przeciwko L. K. wniosła o uznanie za bezskuteczną w stosunku do powódki umowy dożywocia zawartej przez pozwaną L. K. i dłużnika A. B. (1) w dniu 8 września 2004 roku w Kancelarii Notarialnej T. M. w L. Rep. A nr (...) mocą której A. B. (1) przeniósł na rzecz swojej siostry L. K. nieodpłatnie własność nieruchomości położonej w L. przy ulicy (...) stanowiącej działkę gruntu numer (...) o pow. 393m² zabudowaną budynkiem mieszkalnym jednorodzinny oraz wolnostojącym garażem murowanym dla której Sąd Rejonowy w Lublinie prowadzi księgę wieczystą nr (...) – w zamian za dożywotnie utrzymanie, z pokrzywdzeniem powódki, celem zaspokojenia w drodze egzekucji z w/w nieruchomości przysługującej powódce od dłużnika A. B. (1) wierzytelności w wysokości co najmniej 400 000 zł. z ustawowymi odsetkami ustalonymi od daty wymagalności roszczenia stanowiącej połowę wartości z tytułu nakładów poniesionych przez powódkę i A. B. (1) na w/w nieruchomość, ustalonych prawomocnym postanowieniem wstępnym Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 26 maja 2008 r. w sprawie II Ns 856/05 jako składnik majątku wspólnego D. B. i A. B. (1) oraz o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwu wskazała, że pozwana L. K. jest siostrą jej byłego męża A. B. (1). A. B. (1) był właścicielem niezabudowanej działki gruntu położonej w L. przy ulicy (...), oznaczonej numerem ewidencyjnym (...) o powierzchni 393m² dla której Sąd Rejonowy X Wydział Ksiąg Wieczystych w L. prowadzi księgę wieczystą Nr (...). W czasie trwania małżeństwa wspólnie wybudowali dom jednopiętrowy z poddaszem użytkowym i garażem. Z dniem 1 marca 2003 r. została zniesiona wspólność majątkowa, a wyrokiem z dnia 19 sierpnia 2008 r. rozwiązano małżeństwo powódki z A. B. (1) z winy męża. Prawomocnym postanowieniem wstępnym Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 26 maja 2008 r. ustalono, że w skład majątku wspólnego wchodzi między innymi wierzytelność z tytułu nakładów na nieruchomość położoną w L. przy ulicy (...) w postaci wybudowania i wykończenia domu

mieszkalnego i garażu wolnostojącego, ogrodzenia nieruchomości, wyłożenia wokół domu kostki brukowej. Wyzbycie się przez dłużnika A. B. (1) własności przedmiotowej nieruchomości prowadzi do jego całkowitej niewypłacalności, ponieważ powódka nie może zaspokoić swojej wierzytelności z innego majątku dłużnika, albowiem dłużnik innego majątku nie posiada. Pozwana jako siostra dłużnika wiedziała, że dokonana w dniu 8 września 2004r. czynność prawna ma na celu pokrzywdzenie powódki jako wierzyciela. Czynność powyższa dokonana przez dłużnika przyniosła pozwanej oczywistą korzyść majątkową. Przed Sądem Rejonowym w Lublinie, w sprawie II Ns 856/05 toczy się w dalszym ciągu postępowanie o podział majątku wspólnego powódki i dłużnika, mające na celu ustalenie wartości składników majątku i merytoryczne rozstrzygnięcie. Wartość wierzytelności wskazana na kwotę co najmniej 400 000zł. została wyliczona przy przyjęciu przez powódkę wartości nakładów, to jest: budynku mieszkalnego, garażu, ogrodzenia i kostki chodnikowej na kwotę 800 000 zł.(pozew z uzasadnieniem k. 2 – 5).

W odpowiedzi na pozew L. K. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu. Podniosła zarzut przekroczenia pięcioletniego terminu zawitego, przewidzianego artykułem 534k.c.na żądanie uznania czynności prawnej dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli za bezskuteczną. Ponadto wskazała, że własność przedmiotowej nieruchomości przeniesiona została na pozwaną na podstawie umowy dożywocia z dnia 8 września 2004r. w paragrafie 3 umowy wyraźnie wymieniono świadczenia pozwanej na rzecz A. B. (1). Wobec tego nieprawdziwe jest twierdzenie, że było to nieodpłatne przeniesienie własności nieruchomości. A. B. (1) w dacie przenoszenia własności nieruchomości nie był niczym dłużnikiem, a w szczególności powódki – swojej żony (odpowiedź na pozew k. 77 – 78).

Postanowieniem z dnia 28 września 2009 roku Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił wniosek powódki o udzielenie zabezpieczenia roszczenia (postanowienie k . 23).

Postanowieniem z dnia 30 grudnia 2009r. Sąd Apelacyjny w Lublinie zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że udzielił zabezpieczenia roszczenie, poprzez wpisanie na rzecz powódki D. B., w dziale IV księgi wieczystej KW (...)prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Lublinie dla nieruchomości L. K.polożonej w L.przy ulicy (...)pod nr (...)stanowiącej działkę zabudowaną oznaczoną nr (...) hipoteki przymusowej kaucyjnej do kwoty 400 000zł. (postanowienie k. 54).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. B. (1) jest byłym mężem powódki D. B.. Wyrokiem z dnia 1 marca 2003r. między małżonkami została zniesiona wspólność ustawowa małżeńska. Pozwana L. K. jest siostrą A. B. (1)

Umową z dnia 8 września 2004roku, zawartą w formie aktu notarialnego, nr rep. A (...)A. B. (1), były mąż powódki, przeniósł na rzecz swojej siostry L. K.własność nieruchomości stanowiącej działkę oznaczoną (...) o obszarze 393 m² a L. K.w zamian za to zobowiązała się zapewnić A. B. (1)dożywotnie utrzymanie (akt notarialny k. 6 – 7).

Oświadczeniem z dnia 19 stycznia 2006r. A. B. (1) zrzekł się nieodpłatnie praw dożywocia wpisanych na jego rzecz w dziale III Księgi wieczystej Kw Nr (...), prowadzonej przez Sąd rejonowy w Lublinie(k.8).

Postanowieniem wstępnym z dnia 26 maja 2008r. Sąd Rejonowy w Lublinie II Wydział Cywilny ustalił, że w skład majątku wspólnego D. B. i A. B. (1) wchodzi między innymi wierzytelności z tytułu nakładów na nieruchomość położoną w L. przy ulicy (...), objętą księgą wieczystą nr (...) prowadzoną przez Sąd rejonowy w Lublinie w postaci wybudowania i wykończenia domu mieszkalnego i garażu wolnostojącego, ogrodzenia nieruchomości, wyłożenia wokół domu kostki brukowej (postanowienie k. 9).

Postanowieniem z dnia 19 marca 2009r. Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny – Odwoławczy oddalił apelację od tego postanowienia (postanowienie k. 10).

Postanowieniem z dnia 18 maja 2010r. Sąd Okręgowy w Lublinie zawiesił postępowanie w sprawie na podstawie art. 177§1 pkt 1 k.p.c., do czasu prawomocnego zakończenia sprawy II Ns 856/05 toczącej się przed Sądem Rejonowym w Lublinie (postanowienie k. 122).

Postanowieniem z dnia 4 maja 2011 r. Sąd Rejonowy w Lublinie II Wydział Cywilny dokonał podziału majątku wspólnego małżonków D. B. i A. B. (1). Orzeczenie to zostało częściowo zmienione postanowieniem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 22 listopada 2011 r w sprawie II Ca 643/11 w ten sposób, że zasądzoną od A. B. (1) na rzecz D. B. kwotę 126 918,15 zł. podwyższono do kwoty 190 800,00zł. i zobowiązano A. B. (1) do zapłaty tej kwoty na rzecz D. B. w terminie do dnia 30 listopada 2013r. z odsetkami ustawowymi na wypadek uchybienia terminowi płatności (postanowienie k. 163 – 164).

Postanowieniem z dnia 9 stycznia 2013 r. Sąd Okręgowy w Lublinie I Wydział Cywilny podjął zawieszono postępowanie (postanowienie k. 165).

Pismem z dnia 15 maja 2013r. skierowanym do D. B., A. B. (1) złożył oświadczenie o potrąceniu wierzytelności. Stwierdził, że jest wypłacalny oraz zobowiązuje się do zapłaty na rzecz powódki 172 150,00 zł. w terminie wskazanym w postanowieniu Sądu Okręgowego , tj. do dnia 30 listopada 2013r., co całkowicie zniesie ich wzajemne roszczenia (k. 192).

W dniu 31 października 2013r. A. B. (1) wpłacił na rzecz powódki kwotę 172 150,00zł. (k. 245).

Na rozprawie w dniu 12 listopada 2013r. pełnomocnik powódki cofnął pozew i zrzekł się roszczenia co do kwoty 227 850,00zł.(k. 251).

Odnosnie dowodów na których Sąd oparł ustalenia faktyczne, to co do dokumentów żadna ze stron nie zgłaszała zastrzeżeń, odnosnie ich prawdziwości. Także Sąd z urzędu nie dostrzegł jakichkolwiek podstaw do zakwestionowania ich mocy dowodowej. Stąd też, ta kategoria dowodów została obdarzona w całości walorem wiarygodności.

Zeznania świadków A. B. (1) (k. 86) zostały ocenione jako wiarygodne w części w której korespondowały z dowodami z dokumentów, w pozostałym zakresie nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Zeznania świadka A. B. (2) (k.234 – 235) nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Jako nie mające znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, na tym etapie postępowania Sąd uznał zeznania świadka G. W.. Z tych względów Sąd pominął je ten dowód.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo jako niezasadne podlega oddaleniu.

Wskazać należy, iż ustawodawca w celu ochrony wierzycieli przed krzywdzącym działaniem dłużnika wprowadził przepisy pozwalające na pozbawienie skuteczności takiego działania. Przepisami mającymi na celu ochronę wierzyciela przed krzywdzącym działaniem dłużnika są przepisy zawarte w księdze III tytułu X kodeksu cywilnego. Zgodnie z art. 527 kodeksu cywilnego, gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć.

Przytoczona powyżej regulacja dla skuteczności skargi pauliańskiej przewiduje zatem konieczność kumulatywnego spełnienia następujących warunków:

- dokonania przez dłużnika ważnej czynności prawnej;

- pokrzywdzenia wierzyciela;
- uzyskania przez osobę trzecią korzyści majątkowej, świadomość dłużnika o pokrzywdzeniu wierzyciela;

- świadomości osoby trzeciej o pokrzywdzeniu wierzyciela lub powzięcia takiej informacji przy zachowaniu należytej staranności;
- żądania wierzyciela uznania danej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego.

W niniejszej sprawie nie budzi wątpliwości fakt, że powódka w chwili wytoczenia powództwa posiadała wobec A. B. (1) wierzytelność pieniężną.

Nie kwestionowaną w sprawie jest także okoliczność, że w dniu 31 października 2013r. A. B. (1) uiszczył na rzecz powódki kwotę 172 150,00zł. Powódka otrzymała tę kwotę i ta kwota wyczerpuje całość roszczenia powódki wobec A. B. (1) (oświadczenie pełnomocnika powódki k. 250v.).

Powódka cofnęła pozew i zrzekła się roszczenia co do kwoty 227 850,00zł. (oświadczenie pełnomocnika powódki k. 251).

Jedną z koniecznych przesłanek skargi paulińskiej jest przysługiwanie wnoszącemu ją zaskarżalnej wierzytelności pieniężnej przeciwko osobie, która dokonała czynności prawnej objętej żądaniem ubezskutechnienia (art. 527 k.c.). (Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2009r., sygn. akt IICNP 108/08, LEX nr 599748).

W tak ustalonym stanie faktycznym i prawnym po stronie powódki nie istnieje godny ochrony interes wierzyciela w postaci wierzytelności a zatem brak jest podstawowej przesłanki do uwzględnienia skargi paulińskiej.

Ciężar udowodnienia wszystkich wskazanych wyżej przesłanek zgodnie z art. 6 k.c. spoczywa na powódce.

Powódka nie udowodniła, że wobec A. B. (1) przysługuje jej jakakolwiek wierzytelność, z tego względu Sąd oddalił powództwo w zakresie żądania kwoty 172 500,00zł.

Z uwagi na cofnięcie pozwu co do kwoty 227 850,00zł. i wyrażenie zgody na cofnięcie pozwu przez pozwaną co do tej kwoty, Sąd zgodnie z art. 203§1 k.p.c. uznał cofnięcie to za skuteczne i na mocy art. 203§1 k.p.c. w zw. z art. 355§ 1i 2 k.p.c. orzekł jak w postanowieniu.

Orzeczenie o kosztach uzasadnia art. 98§1 k.p.c.

Zaznaczyć należy, że przyczyny usprawiedliwiające ubieganie się przez D. B. o zwolnienie od opłaty od pozwu nie są wystarczające by wyłączyć działanie ustanowionej w art. 98 § 1 k.p.c. zasady odpowiedzialności za wynik procesu na rzecz zasady słuszności i nie zachodzi "wypadek szczególnie uzasadniony" w rozumieniu art. 102 k.p.c.

Nieuiszczona opłata sądowa od pozwu, na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2005 roku, Nr 167 poz. 1398 ze zmianami), została przejęta na rzecz Skarbu Państwa wobec braku podstaw do obciążenia nią którejkolwiek ze stron, z uwagi na wynik procesu oraz z uwagi na treść postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 5 grudnia 2011 roku, zwalniającego powoda od opłaty sądowej od pozwu w całości. (postanowienie, k. 22).

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł jak w wyroku i postanowieniu.